

Vom spune că decorul, în spațiul mic al Studioului, este funcțional, strict elementele de care are nevoie fiind bine alese și expresive. O perdea albastră de mătase maschează stâlpuț-ghilotină unde va fi spânzurat N. Ianis Vasilatos a făcut bine că nu a recurs la obiecte inutile sau la piese de mobilier care, eventual, ar fi „dat bine”, dar poate ne-ar fi împiedicat să-i urmărim atent pe actori. Jocul lor e concentrat, sensibil, participativ fără ostentație. Ei sunt o mică trupă convingătoare. Și iarăși trebuie să observ că remarcabilul actor Dobos Imre este, în simplitatea jocului său, în sinceritatea și devotamentul constant, în iubirea nedezmințită pentru scenă, în disciplina sa, în profesionalismul său, un model incontestabil pentru cei doi tineri colegi. Care, sunt convinsă, au avut ce învăța de la el.

Nu vom susține că *Petrecerea* este un mare spectacol (cum nici *Striptease* nu este), dar dacă actorii maghiari au simțit nevoia să-și dedice timpul lor liber, puțin, ce-i drept, muncii artistice, creației în cadrul Studioului, ei merită stima noastră, măcar pentru temeinicie, seriozitate și, de ce nu, pentru permanenta neliniste care în teatru înseamnă foarte mult.

Teatrul de Stat Oradea, Trupa Szigligeti – A mulatsag/Petrecerea de Slawomir Mrozek. Traducerea: Kerenyi Gracia. Versiunea scenică și regia: Vadas László. Scenografia: Vasilatos Ianis. Cu: Molnos Andras Csaba (*Tânărul B*), Bandi Andras Zsolt (*Tânărul S*), Dobos Imre (*Tânărul N*). Data premierei : 21 ianuarie 2006.

„Amicus plato, sed magis amica veritas”

Aceste cuvinte, devenite maximă adesea folosită, au fost scrise de Ammonius Saccas în *Viața lui Aristotel* și s-ar traduce cam așa: „Mi-e prieten Platon, dar mai prieten îmi este adevărul”, adică oricât de bun prieten mi-ai fi, adevărul nu poate fi escamotat, el trebuie rostit.

Scriu aceste rânduri cu părere de rău, mai ales că tinerii gazetari, cu puține excepții, au căzut în capcană, aproape la fel ca spectatorii mai creduli sau mai puțin exigenți, ca să nu zic chiar mai puțin avizați. Ei au adus laude, zic eu, nemeritate, unui spectacol care ar trebui dat de exemplu *cum să nu se facă...* Succesul de public nu înseamnă neapărat valoare artistică. Da, despre spectacolul ***Cafeaua domnului ministru*** vreau să scriu. Un spectacol slab, lăudat din păcate excesiv, poate numai fiindcă un public politicos și care o iubește sincer pe Maia Morgenstern – care chiar este o mare actriță – a aplaudat entuziast la final. N-ar fi făcut-o, sunt sigură, dacă pe scenă evoluau actorii oricărui teatru, ba i-ar fi amendat cum se cuvine, taxând spectacolul ca ce era: *o șușanea*.

Totuși, mulți dintre cei cu care am vorbit, actori de toate vârstele, dar și intelectuali orădeni, iubitori de teatru, au calificat spectacolul cum merita, ca unul de duzină, observând, ca noi toți, de altfel, că, în timp ce teatrele din țară se duc în turneu – cu mari dificultăți materiale – la București, cu spectacolele lor cele mai bune, teatrele (sau doar trupe alcătuite ad-hoc din capitală) merg în turneu în marile orașe ale României, adesea cu spectacolase mărunte, piesuțe cu personaje puține, deci cu cheltuieli minime. Și, ce e mai rău, e că aceste, adesea încropeli, aduc pe afiș câte un nume mare, o vedetă – două care atrag publicul și, ceea ce este și mai rău e că pe impresari (care, bine spunea o mare actriță, „sunt geambași de artiști”) nu-i prea interesează cine, ce și cum, ci doar Banii să iasă la numărătoare. Mulți.

De curând, vă amintiți, în spectacolul *Șomeri de lux*, n-au simțit nevoia să anunțe înainte, la intrare, că nu va juca Valeria Seciu, ci Adriana Trandafir; ce-i drept, schimbarea n-a fost catastrofală, Adriana dovedindu-se foarte bună și ea.

Mirarea mea la spectacolul cu... *Ministrul* a fost, dacă pot să zic așa, triplă, cvadruplă și chiar mai mare : în primul rând, nu mi-am imaginat că Horia Gârbea, un dramaturg dintre cei serioși, a putut scrie un asemenea text slăbuț. Poate nu e decât un pretext, că numele lui , pe afiș, e pus în paranteză. Așa ceva nici n-am mai văzut. Apoi, nu credeam că un regizor ca Gavriil Pinte, pe care acum trei luni, la București l-am aplaudat și chiar l-am îmbrățișat pentru un spectacol excepțional, poetic și original, *Un tramvai numit Popescu* – care se desfășura chiar într-un tramvai cu circuit de o oră prin București – a fost capabil să producă un spectacol vulgar și mult sub nivelul unei comedii boulevardiere. Dar cel mai mult m-a supărat Maia Morgenstern, această actriță admirabilă, care sub nici o formă, și pentru nici o sumă, nu trebuia să accepte să joace într-un asemenea spectacol. După ce ai fost Maica lui Iisus sub bagheta lui Mell Gibson, se cuvine să alegi cu grijă ce mai joci.

Dezolant: cuvinte pe care le auzim în știrile de la ora 17: curve, târfe, matracuci, fack (fack cu binecunoscutul sens american), șlițuri descheiate, oferte sexuale la vedere, poziții neonorante, drapelele Europei și al României, tricolorul, tăvălite pe jos, mototolite și azvârlite cu dispreț (sunt totuși, simboluri importante, nu ?), celebrul monolog din *Apus de soare* – cu Moldova nu e a mea... – luat grosolan în bășcălie și, chiar fără pic de haz, aluzii răsuflăte la binecunoscuta întâmplare cu un fost ministru al Culturii, surprins de presă cu nădragii-n vine, la birou, aluzii aduse la zi (spectacolul se joacă din anul 2000...) cu „Să trăiți bine” și cu „mătușa bogată,” etc.

O actriță inteligentă, ca Maia, a încercat să mai salveze câte ceva din precaritatea textului și atunci, cum spunem noi, în teatru, „facea ca toți dracii”, vorbea pe trei voci (bariton, mezzo și soprano pițigăiat ca un eunuc), sărea, se dezbrăca, se urca pe masă, își desfăcea larg și dizgrațios picioarele, juca excesiv, plusând, plusând, plusând...

Colegii ei, de altfel actori stimabili și ei, o secundau cu mai mult sau mai puțin aplomb, cu mai mult sau mai puțin haz, încurajați de publicul care uneori se credea în fața „tembelizorului”, la Vacanța Mare sau la te miri ce spectacole cu maneliști ...celebri.

Orădenii plătesc sute de mii de lei la spectacolele bucureștene – cu banii unui singur bilet pot vedea toate premierele unei stagiuni la Teatrul din Oradea și, credeți-mă, orădenii nu și-ar permite să vă arate așa ceva! – dar o fac, poate nu numai din snobism, ci fiindcă vor să-i vadă pe Radu Beligan, pe Marin Moraru, pe Victor Rebengiuc, pe Mariana Mihuț, pe Coca Bloos, pe Florin Piersic senior și junior, pe Ion Caramitru, pe....dar, vai, una e să vezi *Unchiul Vanea* sau *Căsătoria* sau chiar *Tache, Ianke și Cadâr* – spectacole preluate de la teatre importante (Bulandra, Național, Odeon, T. Mic, etc.) și alta să ți se ofere spectacole mai mult sau mai puțin încropite, destinate, iertat să-mi fie, „celor din provincie, că tot n-au ei habar ce e acela TEATRU—!”....

Eu una mă mai mir o dată că ARCUB-ul, instituție serioasă, dă drumul unor spectacole care nu fac cinste nici unei case de cultură de la marginea Gorjului, dărmite din inima Bucureștilor...

Închei cu o replică care mi-a rămas în minte din spectacolul pe care vreau să-l uit cât mai repede: „Europa merita o zi mai frumoasă,” la care adaug IAR ORĂDENII UN SPECTACOL MAI BUN...